

Commissie cassatie in het belang der wet

Edelhoogachtbare heer Silvis,

De commissie cassatie in het belang der wet heeft het genoegen u verslag te doen van haar bevindingen met betrekking tot haar zevende werkzame periode (die loopt van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017). U treft aan:

- A. een evaluatie met betrekking tot de zevende periode;
- B. een overzicht van de belangrijkste onderwerpen en zaken die onder de aandacht van de commissie zijn gebracht in de zevende periode;
- C. een aanbeveling van de commissie van zaken die zich naar het inzicht van de commissie lenen voor het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet.

A. Evaluatie van de zevende periode

De commissie bestond in de zevende verslagperiode uit drie personen: mr. R.A.A. Duk, mevr. mr. M.M. Olthof en prof. dr. mr. T.F.E. Tjong Tjin Tai. Zij werd bijgestaan door mr. A.F. Mollema, als secretaris.

De commissie heeft in de zevende verslagperiode vijf verzoeken ontvangen. Daarvan was bij één verzoek – dat zowel aan de commissie als aan de PG werd gedaan – snel duidelijk dat het zich (nog) niet leende voor een voordracht tot cassatie in het belang der wet. In die zaak liep de (reguliere) cassatietermijn nog en werd de verzoeker – advocaat van een der partijen in de voorgedragen zaak – medegedeeld dat PG en commissie geen actie zouden ondernemen zolang deze niet was verstreken, en werd hem voorts in overweging gegeven om zich in overleg met zijn cliënt te wenden tot een cassatieadvocaat voor een advies over de vraag of in deze zaak een regulier cassatieberoep kon en diende te worden ingesteld. Daarop

is namens deze partij ook inderdaad (reguliere) cassatie ingesteld. De overige verzoeken zullen hierna onder B worden toegelicht.

Ondanks dat er geen grote hoeveelheid verzoeken is ingediend in de verslagperiode, kan hierover worden opgemerkt dat het wel steeds gaat om onderbouwde verzoeken in op zich voor cassatie in het belang der wet in aanmerking komende, civiele zaken die - afgezien van de zojuist besproken kwestie - tot een serieuze inhoudelijke behandeling noopten en (veelal) ook rechtsvragen aan de orde stelden die in het kader van deze rechtsfiguur geacht kunnen worden 'er toe te doen'. Deze verzoeken werden gedaan door rechters van rechtbanken en gerechtshoven, alsmede door deurwaarders en belangenverenigingen. De commissie is niet ontevreden over deze inbreng. De door lagere rechters gedane verzoeken laten voorts zien dat er aan de figuur van cassatie in het belang der wet ook na de invoering van de mogelijkheid tot het stellen van prejudiciële vragen, óók binnen de rechterlijke macht, een zekere behoefte blijft.

Dat neemt niet weg dat de commissie haar werkzaamheden nog eens extra onder de aandacht heeft willen brengen van met name de groep van praktijkjuristen, in navolging van hetgeen daarover in het verslag over de vijfde en zesde werkzame periode van de commissie reeds was opgemerkt. Daarin is opgenomen dat haars inziens de mogelijkheid bestond dat een (eventuele) afname van het aantal verzoeken deels zou worden verklaard doordat onder juridische beroepsbeoefenaars buiten de gerechten minder kennis bestaat ten opzichte van de mogelijkheid van het indienen van een verzoek tot cassatie in het belang der wet en het bestaan van de commissie. De commissie zou graag zien dat onder praktijkjuristen bewustwording plaatsvindt van deze mogelijkheid en van het bestaan van de commissie. Bovendien wil de commissie hiermee uitdrukking geven aan het – ook in het rapport 'Versterking van de cassatierechtspraak' uit 2008 van de commissie normstellende rol Hoge Raad bepleite – streven om te bevorderen dat (omstreden) rechtsvragen waarvan aannemelijk is dat maatschappelijk behoefte bestaat aan een richtinggevende uitspraak van de Hoge Raad, de cassatierechter tijdig bereiken. Zij heeft dat in deze verslagperiode onder meer gedaan door een groot deel van de bekende gespecialiseerde juristenverenigingen in het civiele recht aan te schrijven en (te vragen om bij hun leden) de mogelijkheid tot het indienen van een dergelijk verzoek en het bestaan van de commissie nogmaals expliciet onder de aandacht te brengen.

De commissie heeft, ook in deze verslagperiode, in haar beoordeling van de hiervoor genoemde verzoeken het beoordelingskader gebruikt waarvan in de vorige periodes is uitgegaan. Ten behoeve van de lezer wordt dit beoordelingskader hierna opnieuw weergegeven:

- De voorgelegde vraag dient een juridisch vraagpunt te bevatten dat zich leent voor een voordracht tot cassatie in het belang der wet. Vraagpunten die sterk met de feiten zijn verweven lenen zich gewoonlijk minder goed voor een dergelijke procedure.
- Er wordt meegewogen of er verdeeldheid bestaat in de literatuur en jurisprudentie ten aanzien van het voorgelegde vraagpunt.
- Een zaak leent zich niet voor een voordracht tot cassatie in het belang der wet indien sprake is van een ‘foutje’ in een individueel geval. De opgeworpen rechtsvraag dient een zaakoverstijgend belang te hebben.
- Cassatie in het belang der wet ligt niet voor de hand als het vraagpunt naar verwachting binnen afzienbare tijd in een gewone procedure aan de Hoge Raad zal kunnen worden voorgelegd.
- *Repeat players* worden in beginsel geacht over een voldoende sterke processuele positie te beschikken om hun eigen belangen te dienen. Zij zullen doorgaans in staat zijn binnen een redelijke tijd zelf een bepaalde vraag in cassatie aan de orde te stellen.
- Het ligt niet in de rede om een rechtsvraag aan de orde te stellen in een vordering tot cassatie in het belang der wet wanneer deze vraag de serieuze aandacht heeft van de wetgever.

B. Overzicht van de belangrijkste onderwerpen die onder de aandacht van de commissie zijn gebracht

1. Vraag: Kan in een echtscheidingsprocedure een voorlopige voorziening ex art. 223 Rv. worden verzocht in de situatie dat (door inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand) geen voorlopige voorziening in de zin van art. 821-826 Rv. (meer) kan worden verzocht?

Het verzoek heeft betrekking op de beschikking van het Gerechtshof Den Haag van 17 februari 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:1392. In deze echtscheidingsprocedure was in eerste aanleg bij beschikking van 12 juni 2015 (onder meer) de echtscheiding uitgesproken en een uitkering tot levensonderhoud aan de vrouw toegekend tot 1 december 2015 (uitvoerbaar bij voorraad; de vrouw werd in staat geacht vanaf die datum geheel zelf in haar levensonderhoud te kunnen voorzien). Nadien (op 30 oktober 2015) is de echtscheidingsbeschikking ingeschreven.

In hoger beroep heeft de vrouw een incidenteel verzoek ingediend tot het vaststellen van een voorlopige voorziening voor de duur van het hoger beroep als bedoeld in art. 223 Rv., in die zin dat de voorlopige bijdrage van de man aan de vrouw m.i.v. 1 december 2015 wordt bepaald op een zeker bedrag. Het hof heeft de voorziening (voor een lager bedrag) toegewezen. Het verwerpt het verweer van de man dat de beschikking HR 5 december 2014,

ECLI:NL:HR:2014:3533, NJ 2016/261 uitsluitend betrekking heeft op de mogelijkheid van een voorlopige voorziening ex. art. 223 Rv. in een verzoekschriftprocedure die geen zaak van echtscheiding en scheiding van tafel en bed betreft, nu voor die laatste zaken een ander wettelijk systeem van voorlopige voorzieningen voorhanden is (art. 821-826 Rv.; waarop in het onderhavige geval geen voorziening meer kon worden gebaseerd). In genoemde beschikking overwoog de Raad: *“De wet en de aard van de verzoekschriftprocedure zoals geregeld in art. 261 e.v. Rv verzetten zich niet tegen overeenkomstige toepassing van art. 223 Rv op verzoekschriftprocedures. Er zijn geen aanwijzingen dat de wetgever, door alleen in zaken van echtscheiding en scheiding van tafel en bed voorlopige voorzieningen wettelijk te regelen (art. 821-826 Rv), daarbuiten de mogelijkheid van een voorlopige voorziening in de verzoekschriftprocedure heeft willen uitsluiten. Derhalve kan ook in andere gevallen in een verzoekschriftprocedure een incidenteel verzoek gedaan worden tot het treffen van een voorlopige voorziening voor de duur van het geding, overeenkomstig hetgeen art. 223 Rv bepaalt voor dagvaardingsprocedure.”* (rov. 3.4; onderstreping toegevoegd)

In de hoofdzaak is inmiddels ook uitspraak gedaan (Hof Den Haag 14 september 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:2737), waarbij aan de vrouw tot 31 oktober 2018 partneralimentatie is toegekend.

De commissie stelt vast dat er met betrekking tot deze kwestie sprake is van een duidelijke rechtsvraag waarover de eerdere (hierboven genoemde) zaak in cassatie in het belang der wet van 5 december 2014 geen uitsluitsel geeft en waarover in de rechtspraak in feitelijke instanties verdeeldheid bestaat. De vraag wordt, behalve in de aangedragen zin, in bevestigende zin beantwoord in Hof Den Haag 16 december 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:3810. Zie in ontkennende zin Hof Amsterdam 26 april 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:1642; Hof Den Haag 8 oktober 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:3261; Rb. Zutphen 29 juni 2011, ECLI:NL:RBZUT:2011:BU5688; Rb. Limburg 11 juni 2015, ECLI:NL:RBLIM:2015:5770; en Rb. Rotterdam 24 juni 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:5042. Ook in de literatuur wordt wel aangegeven dat over de beantwoording verdeeldheid bestaat en dat meer duidelijkheid gewenst is (vergelijk R.Y. Nauta in T&C Burg. Rv., art. 821, aant. 2b; A.V.T. de Bie in EB 2015/33; W.H.D. Asser in punt 4 van zijn noot in NJ 2016/261 onder de HR-beschikking van 5 december 2014; P. Dorhout in zijn noot in FJR 2012/13 onder genoemde uitspraak van de Rb. Zutphen; E.L. Schaafsma-Beversluis in GS Burg. Rv., titel 3 Rv., aant. 19 en in de Kroniek Familieprocesrecht in TCR 2015/2, p. 36; L.M. Coenraad in de Kroniek Familieprocesrecht in FJR 2015/58; en B.E.S. Chin-A-Fat in GS Burg. Rv., art. 821, aant. 6). Overigens verdient opmerking dat over zaken waarin eerder echtscheiding is uitgesproken en later (derhalve ook nog enigszins in dat kader, maar niet meer in de echtscheidingsprocedure zelf) nog andere kwesties spelen (verhuizingen, gezags- en

omgangskwesties, wijziging van alimentatie e.d.) na de HR-beschikking van 5 december 2014 weinig tot geen verdeeldheid lijkt te bestaan over de vraag of een voorlopige voorziening ex. art. 223 Rv. mogelijk is: deze mogelijkheid lijkt in de lagere jurisprudentie steeds te worden aangenomen.

Het betreft voorts een type verzoek dat in de praktijk regelmatig aan de orde is of kan zijn, en dat, in verband met het voorlopige karakter van de in de betreffende uitspraken getroffen of geweigerde voorzieningen, waarschijnlijk niet spoedig door partijen in een reguliere cassatieprocedure aan de Hoge Raad ter beoordeling zal worden voorgelegd.

Gelet daarop is de commissie van mening dat deze uitspraak zich leent voor het instellen van cassatie in het belang der wet.

Omdat de commissie tot deze conclusie is gekomen op een vroeg moment in het verslagjaar, is de Procureur-Generaal reeds op de hoogte gesteld van het binnengekomen verzoek en het oordeel van de commissie daarover, en is daarmee niet gewacht op het einde van het verslagjaar en het daarover te maken verslag (dit verslag).

2. Vraag: Rust bij een overeenkomst van geneeskundige behandeling een informatieplicht op de zorgaanbieder ter zake van de vraag of die behandeling door de zorgverzekeraar van een patiënt wordt vergoed, of is hier sprake van een eigen onderzoeksplicht van de patiënt?

Het betreft een verzoek van de Patiëntenfederatie Nederland (zie ook het persbericht op <https://www.patiëntenfederatie.nl/nieuws/rechter-zet-patient-in-de-kou>). Het verzoek heeft betrekking op het arrest van het Gerechtshof Den Haag van 2 augustus 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:2241 (met een annotatie van B.A. van Schelven in Gezondheidsrecht Updates: GZR Updates.nl 2016-0325). De zaak draait om de vordering van een psychiater tot betaling van een factuur voor de behandeling van een patiënt, die niet door de zorgverzekering van deze patiënt blijkt te worden vergoed. Het hof overwoog:

“2.9 In de verhouding tussen [appellant] en [geïntimeerde] is het uitgangspunt dat de patiënt, in dit geval [appellant], zelf nagaat of de zorgverzekeraar een behandeling vergoedt, en of hij, indien dit eventueel niet zo is, zelf de kosten van een behandeling kan dragen. Het is voorts in beginsel de eigen verantwoordelijkheid van [appellant] om, indien vereist, toestemming of machtiging voor een behandeling door een zorgverlener, in dit geval [geïntimeerde], te vragen. De opmerking van [geïntimeerde] bij de aanvang van de behandeling, inhoudende dat zij bekend was met Van Breda International en dat zij voor financiële afhandeling zou zorgdragen, is onvoldoende om deze

verantwoordelijkheid van [appellant] en het risico dat geen dekking wordt verleend onder de zorgverzekeringspolis over te laten gaan op [geïntimeerde]. [appellant] was en bleef verantwoordelijk met betrekking tot het vragen van voorafgaande toestemming van de verzekeraar voor de kosten van de psychiatrische behandeling voor zover vereist. Dat hij dit heeft nagelaten, dient voor zijn risico te blijven.”

Verzoekster meent dat met dit arrest de beleidsregels van de Nederlandse Zorg Autoriteit (zie https://www.nza.nl/regelgeving/beleidsregels/TH_BR_012_Transparantie_zorgaanbieders) – waarin een informatieplicht ter zake bij de zorgverlener is neergelegd – ‘onderuit worden gehaald’.

De commissie acht de aangedragen uitspraak niet geschikt voor het instellen van cassatie in het belang der wet. Over de kwestie heeft de commissie in het algemeen nauwelijks rechtspraak of literatuur aangetroffen en dus ook geen serieuze verdeeldheid kunnen bespeuren. De Patiëntenfederatie maakt hier – in haar verzoek en persbericht – ook geen gewag van, evenmin als annotator Van Schelven. Op dit moment lijkt dus in elk geval geen sprake van een uit een oogpunt van rechtseenheid en rechtsontwikkeling storende onduidelijkheid omtrent de beantwoording van deze rechtsvraag. Daar komt nog bij dat het arrest naar het oordeel van de commissie teveel onduidelijkheid laat over de (achtergronden van) de precieze standpunten van partijen en de grondslag van het aangevoerde verweer, hetgeen te weinig houvast biedt voor een eventueel cassatieberoep.

Gelet daarop acht de commissie het niet opportuun deze zaak voor te dragen voor het instellen van cassatie in het belang der wet.

3. Vraag: Kan een dagvaarding rechtsgeldig worden betekend aan een in de Basisregistratie Personen opgenomen briefadres?

Betekening in civiele vorderingszaken dient te geschieden “in persoon” of “aan de woonplaats” (zie art. 46-47 Rv.), bij gebreke daarvan “ter plaatse van hun werkelijk verblijf” (art. 54 lid 1 Rv.) en als beide onbekend zijn “aan het parket van de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het gerecht waar de zaak moet dienen of dient”, dit laatste met bekendmaking van een uittreksel van het exploit in de Staatscourant (art. 54 lid 2 Rv.). In het strafrecht is het arrest HR 17 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3323, NJ 2016/19 geweest, waarin is geoordeeld dat “ (...) voor de toepassing van art. 588 Sv – bij gebreke van een ‘woonadres’ – een ‘briefadres’ als bedoeld in voormeld art. 1.1 [Wet BRP] [moet] worden aangemerkt als ‘het

adres waar de geadresseerde als ingezetene is ingeschreven in de basisregistratie personen' waaraan gerechtelijke mededelingen kunnen worden betekend'.

Verzoeker heeft als relevante uitspraak voorgedragen Ktr. Rb. Midden-Nederland 20 april 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:2460 (zie ook JBPR 2016/71 m.nt. S.J.W. van der Putten). Het betreft een tussenvonnis (in de zaak is inmiddels ook eindvonnis geweest: Ktr. Rb. Midden-Nederland 13 juli 2016, zaaknrs. 4216276 AC EXPL 15-2546 aw/1370 en 4570471 AC EXPL 15-4771 aw/1370, niet gepubliceerd). Tegen de gedaagde in de vrijwaring is in het tussenvonnis verstek verleend. Daarbij is als volgt overwogen:

“6.1 [Gedaagde in de vrijwaring] is niet in het geding verschenen. Blijkens het exploit van 19 oktober 2015 is de dagvaarding aan [gedaagde in de vrijwaring] betekend (...) door achterlating in een gesloten enveloppe op het briefadres van [gedaagde in de vrijwaring], dat is vermeld in de Basisregistratie Personen.

6.2 Dit briefadres kan naar het oordeel van de kantonrechter worden aangemerkt als een gekozen woonplaats als bedoeld in artikel 1:15 BW.

6.3 Op [gedaagde in de vrijwaring] rust immers ingevolge artikel 2.38, eerste lid van de Wet basisregistratie personen de wettelijke verplichting om bij gebreke van een woonadres een briefadres op te geven.

6.4 De kantonrechter verwijst hierbij naar het arrest van de Hoge Raad van 17 november 2015, ECLI:NL:HR:2015:3323, NJ 2016, 19, waarin is beslist dat een dagvaarding op de voet van artikel 588 Sv onder omstandigheden moet worden betekend aan een briefadres. Wat betreft Rv heeft dan te gelden dat de deurwaarder op de voet van de betekeningvoorschriften van artikel 47 Rv een afschrift van de dagvaarding in een gesloten enveloppe met daarop de wettelijk voorgeschreven vermeldingen op het briefadres kan laten wanneer hij op het briefadres niemand aantreft aan wie hij rechtsgeldig een afschrift van de dagvaarding kan laten.

6.5 Tegen [gedaagde in de vrijwaring] kan dus verstek worden verleend.”

De commissie constateert dat er met betrekking tot deze kwestie sprake is van een duidelijke rechtsvraag met een belang voor de vraag of sprake is van een eerlijk proces, die in de praktijk met enige regelmaat aan de orde is of kan zijn. Ook stelt zij vast dat over de beantwoording van deze vraag geen helderheid bestaat en met betrekking daartoe in de rechtspraak in feitelijke instanties van enige verdeeldheid sprake is. In bevestigende zin lijkt, behalve in de aangedragen uitspraak, te worden geoordeeld in Rb. Alkmaar 14 juni 2006, ECLI:NL:RBALK:2006:AZ1619 en Vzr. Rb. Den Haag 31 juli 2009, zaaknr. 339960/KG ZA 09-73 (niet gepubliceerd, maar vermeld in JBPR 2016/71 onder 2.1). Zie voorts de annotatie van

S.J.W. van der Putten in JBPR 2016/71 en J.J.L. Boudewijn in Burgerlijk procesrecht praktisch belicht 2014/4.11. In ontkennende zin Hof Den Bosch 21 december 2010, ECLI:NL:GHSHE:2010:BP0237.

In dat kader acht de commissie beantwoording van deze vraag uit een oogpunt van rechtseenheid en rechtsontwikkeling wenselijk. Het betreft voorts een type vraag dat, gezien de aard van de zaak (verstekverlening), de Hoge Raad naar alle waarschijnlijkheid niet via de reguliere weg zal bereiken.

De commissie heeft daarbij echter wel onder ogen gezien dat in de voorgedragen zaak mogelijk nog verzet openstaat voor de bij verstek in het eindarrest veroordeelde gedaagde in de vrijwaring, hetgeen aan de ontvankelijkheid van een beroep in cassatie in het belang der wet in de weg zou kunnen staan (gelet op art. 78 lid 7 van de Wet op de rechterlijke organisatie). Zij heeft echter ook HR 5 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY9084, NJ 2014/126 in haar overwegingen betrokken, waarin de Raad overweegt dat ondanks dat er onvoldoende zekerheid bestaat dat tegen het daar aan de orde zijnde arrest niet nog het rechtsmiddel van verzet openstaat – in verband waarmee ervan moet worden uitgegaan dat cassatie in belang der wet in verband met art. 78 lid 6 RO nog niet openstaat – de Raad in verband met het belang van de aan de orde zijnde rechtsvraag toch aanleiding ziet daarop in te gaan.

Gelet op het bovenstaande, leent deze uitspraak zich – ondanks deze laatste kwestie – naar het oordeel van de commissie voor het instellen van cassatie in het belang der wet.

4. Vraag: Wanneer ontstaat het recht op een toegekende maandelijkse (WAO-)uitkering?

Aanleiding voor deze vraag is het arrest van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 4 oktober 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:7955. Daarin gaat het om een ontvanger van een WAO-uitkering die over een bepaalde periode ten onrechte een toeslag heeft ontvangen van het UWV, die nadien wordt teruggevorderd. Door het UWV wordt daartoe een bedrag op de maandelijkse WAO-uitkering ingehouden en verrekend. Enige tijd later wordt t.a.v. de uitkeringsgerechtigde schuldsanering uitgesproken. Het gaat nu om de toepassing van art. 307 lid 1 Fw over verrekening tijdens schuldsanering, en, meer specifiek, om de vraag of de schuld van het UWV - tegenhanger van de vordering van de uitkeringsgerechtigde tot betaling van zijn maandelijkse WAO-uitkering – is ontstaan vóór de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling. Volgens de bewindvoerder van de uitkeringsgerechtigde/saniet ontstaat het recht op een WAO-uitkering wanneer de uitkeringsgerechtigde voldoet aan de

wettelijke vereisten, steeds opnieuw per periode waarin sprake is van arbeidsongeschiktheid, en staat de duur ervan niet vast. Het hof – en eerder al de rechtbank – oordeelden in deze zaak echter dat het recht op een WAO-uitkering ontstaat vanaf het moment dat dit aan de verzekerde is toegekend.

De commissie stelt vast dat hier een duidelijke en principiële rechtsvraag aan de orde is, die in de rechtspraak in feitelijke instanties verschillend wordt beantwoord. Zie in overeenkomstige zin als in de aangedragen uitspraak onder meer Ktr. Rb. Den Haag 28 januari 2009, rolnr. 774558/RL EXPL 08-18018 (niet gepubliceerd, maar vermeld in rov. 3.3 van de uitspraak van de Rb. Overijssel van 10 juni 2015 in eerste aanleg van de aangedragen uitspraak en in rov. 3.3 van de uitspraak van de Vzr. Rb. Overijssel van 17 juli 2013, ECLI:NL:RBOVE:2013:1510 in dezelfde zaak); Ktr. Rb. Den Bosch 9 februari 2012, zaak/rolnr. 774926/11-79300 (idem); Ktr. Rb. Den Bosch 1 maart 2012 (zaak/rolnr. 774926/11-79300) (idem); en de bestuurszaak Rb. Overijssel 26 januari 2017, ECLI:NL:RBOVE:2017:345. Zie in tegenovergestelde zin de bestuurszaken Rb. Utrecht 29 juli 2008, ECLI:NL:RBUTR:2008:BE9228; Rb. Zwolle-Lelystad 4 december 2009, ECLI:RBZLY:2009:BK6127; Rb. Assen 24 september 2008, ECLI:NL:RBASS:2008:BF3947; en voorts M. van Bommel in WSNP Periodiek 2010/1 en B. Engberts in WSNP Periodiek 2012/1. In nauw verband met genoemde jurisprudentie staan voorts HR 4 juni 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO5665, NJ 2004/412, JOR 2004/219 m.nt. B. Wessels en HR 17 juni 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ0709, NJ 2012/227 m.nt. Verstijlen, die naar het oordeel van de commissie over de hier aan de orde zijnde kwestie geen uitsluitel bieden.

Hierbij is niet op voorhand duidelijk of deze verschillen (geheel) kunnen worden verklaard door de verschillende typen uitkeringen die hierbij aan de orde zijn en de daarop van toepassing zijnde wetteksten.

Volgens de commissie is daarmee sprake van een veelvuldig in de jurisprudentie opduikende, zaakoverstijgende kwestie met een groot maatschappelijk belang. Het gaat immers om de (goede/beoogde) werking van de schuldsanering aan de ene kant¹ en de mogelijkheid van verrekening door uitkeringsinstanties met bijbehorend algemeen belang aan de andere kant, waarover de wetgever geen expliciete keuze lijkt te hebben gemaakt en waarbij die keuze ook voorts niet zonder meer voor de hand ligt. Het lijkt daarbij niet wenselijk dat verschillende rechters een andere opvatting hanteren. Indien de verdeeldheid in de jurisprudentie haar oorzaak (voor een deel) vindt in het feit dat verschillende uitkeringen anders worden

¹ Zo achten A-G Timmerman en annotator B. Wessels (conclusie onder 3.29 vóór HR 4 juni 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO5665, NJ 2004/412 resp. annotatie in JOR 2004/219) een dergelijke verrekening niet gewenst en voelen zij ervoor om verrekening bij schuldsanering over de gehele linie te verbieden.

behandeld, lijkt het de commissie ook wenselijk dat de Hoge Raad zich daarover kan uitspreken.

Aantekening verdient wel dat het in enkele zaken uitspraken van bestuursrechters betreft, waarbij de Hoge Raad niet als hoogste rechter functioneert (art. 78 lid 2 RO). Dat geldt echter niet voor de voorgedragen zaak. Het komt de commissie voor dat ook tussen de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke uitspraken rechtseenheid van belang is.

Ten slotte verwacht zij niet dat een dergelijke zaak spoedig in een reguliere cassatieprocedure aan de Hoge Raad zal worden voorgelegd.

Gelet op dit alles is de commissie van mening dat deze uitspraak zich leent voor het instellen van cassatie in het belang der wet.

C. Aanbeveling van de commissie

De hiervoor beschreven bevindingen inzake de zaken die onder de aandacht van de commissie zijn gebracht resulteren in de aanbeveling om met betrekking tot de volgende rechtsvragen een vordering tot cassatie in het belang der wet in te stellen:

- Kan in een echtscheidingsprocedure een voorlopige voorziening ex art. 223 Rv. worden verzocht in de situatie dat (door inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand) geen voorlopige voorziening in de zin van art. 821-826 Rv. (meer) kan worden verzocht?
- Kan een dagvaarding rechtsgeldig worden betekend aan een in de Basisregistratie Personen opgenomen briefadres?
- Wanneer ontstaat het recht op een toegekende maandelijkse (WAO-)uitkering?